

Asia C-181/20

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

24.4.2020

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Nejvyšší soud (Tšekki)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

12.3.2020

Vastapuoli:

VYSOČINA WIND a.s.

Valittaja:

Ministerstvo životního prostředí (Tšekki)

Pääasian kohde

Sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/19/EU 13 artiklan tulkinta (EUVL 2012, L 197, s. 38).

Jäsenvaltion vastuu vahingosta, joka on aiheutettu yksityiselle sillä, että unionin oikeutta on rikottu.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

1. Onko sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta 4.7.2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/19/EU 13 artiklaa tulkittava siten, että se estää jäsenvaltiota asettamasta käyttäjille tuottajien sijaan vastuun rahoittaa sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä

ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä aiheutuvat kustannukset ennen 1 päivää tammikuuta 2013 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien osalta?

2. Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, vaikuttaako unionin oikeuden rikkomisesta yksityiselle aiheutunutta vahinkoa koskevaan jäsenvaltion vastuuseen liittyvien edellytysten arviointiin pääasian oikeudenkäynnissä käsiteltävänä oleva tosiseikka eli se, että jäsenvaltio oli itse määrittänyt aurinkosähköpaneeliromun jätehuoltoa koskevan rahoitustavan ennen sellaisen direktiivin antamista, jolla aurinkosähköpaneelit tuotiin unionin lainsäädännön piiriin ja jolla kustannusten rahoitusvastuu määrättiin tuottajille myös sellaisten paneelien osalta, jotka oli saatettu markkinoille ennen täytäntöönpanomääräajan päättymistä (ja varsinaisen säännösten antamista unionin tasolla)?

Viitatus unionin oikeussäännöt

Direktiivin 2012/19 12 artiklan 4 kohta sekä 13 ja 24 artikla

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artikla

Viitatus kansalliset oikeussäännöt

Jätteistä ja tiettyjen muiden lakien muuttamisesta annetun lain nro 185/2001 (zákon o odpadech a o změně některých dalších zákonů) (jäljempänä jätelaki) 37p ja 37h §.

Yhteenveto unionin oikeudesta ja kansallisesta oikeudesta

- 1 Direktiivin 2012/19 13 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvoitteesta varmistaa, että tuottajat rahoittavat muiden käyttäjien kuin kotitalouksien sähkö- ja elektroniikkalaiteromun keräyksestä, käsittelystä, hyödyntämisestä sekä ympäristöä säästävistä loppukäsittelystä (jäljempänä jätehuolto) aiheutuvat kustannukset niiden tuotteiden osalta, jotka on saatettu markkinoille 13.8.2005 jälkeen. Sellaisesta ns. vanhasta jätteestä eli ennen kyseistä päivämäärää markkinoille saatetuista tuotteista peräisin olevasta jätteestä, joka korvataan uusilla vastaavilla tuotteilla, aiheutuvien kustannusten rahoituksesta vastaavat asianomaisten tuotteiden tuottajat niitä toimittaessaan (mikäli jäsenvaltiot eivät säädä, että vastuu on käyttäjillä), ja muun vanhan jätteen kustannusten rahoituksesta vastaavat käyttäjät. Velvoite, josta on säädetty jo aiemmin sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta 27.1.2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2002/96/EY (EUVL L 37, s. 24) (jäljempänä aikaisempi, vuoden 2002 direktiivi), koskee nykyisin myös aurinkosähköpaneeliromua. Direktiivin 2012/19 täytäntöönpanolle säädetty määräaika päättyi 14.2.2014.
- 2 Tšekin tasavalta pani aikaisemman, vuoden 2002 direktiivin velvoitteet täytäntöön hyväksymällä jätelain. Vuonna 2012 ennen direktiivin 2012/19 antamista

jätelakiin lisättiin uusi 37p §, jolla otettiin käyttöön aurinkosähköpaneeliromun jätehuollon kustannusten rahoitusta koskeva järjestelmä. Kyseisen säännöksen mukaisesti ennen 1.1.2013 markkinoille saatetuista aurinkosähköpaneeleista syntyvästä romusta aiheutuvista jätehuollon kustannuksista on vastuussa aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittaja tasasuuruisten kierrätysmaksuerien muodossa. Säädöksessä toiminnanharjoittaja velvoitettiin tekemään sopimus yhteisrahoitusjärjestelmästä vastaavan toimijan kanssa 30.6.2013 mennessä siten, että rahoituksen täytyi olla järjestettynä 1.1.2019 mennessä. Ennen 1.1.2013 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien osalta tämä velvoite koskee niiden tuottajaa.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 3 Vastapuoli on Vranovská ves II -nimisen aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittaja. Vuonna 2009 käyttöön otetun voimalan aurinkosähköpaneelit oli saatettu markkinoille 13.8.2005 jälkeen mutta ennen 1.1.2013. Tästä johtuen vastapuoli teki asiaankuuluvien toimijoiden kanssa sopimukset, joiden perusteella vastapuoli maksoi aurinkosähköpaneeleista aiheutuvan sähkölaiteromun kierrätysmaksuna vuosien 2015 ja 2016 aikana kolmessa maksuerässä yhteensä 1 613 773,24 Tšekin korunan suuruisen summan.
- 4 Vastapuoli katsoo Tšekin panneen direktiivin 2012/19 täytäntöön epäasianmukaisesti, sillä direktiivin 13 artiklan mukaan 13.8.2005 jälkeen markkinoille saatetuista aurinkosähköpaneeleista aiheutuvan romun jätehuollon rahoituksesta vastaa tuottaja eikä käyttäjä. Tämän seurauksena vastapuolelle syntyy vahinko, sillä jätelain edelleen voimassa olevan 37p §:n mukaan vastapuolen on 14.2.2014 (täytäntöönpanomääräajan päättymisen) jälkeen maksettava kierrätysmaksu, jonka maksajaksi on unionin oikeudessa määritelty tuottaja. Vastapuoli nosti Tšekin tasavaltaa vastaan vahingonkorvauskanteen unionin oikeuden rikkomisesta syntyneestä vahingosta, joka vastaa kierrätysmaksuna maksettua 1 613 773,24 Tšekin korunan summaa.
- 5 Tšekin näkemyksen mukaan tuottajat voidaan velvoittaa vastaamaan aurinkosähköpaneeliromun jätehuollon kustannuksista vasta täytäntöönpanomääräajan päättymisen jälkeen (14.2.2014) markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien osalta, sillä takautuva vastuun asettaminen tarkoittaisi kiellettyä taannehtivuutta ja siihen liittyvää yleisten luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteiden loukkausta. Lisäksi se vetoaa siihen, että monet vuosien 2005 ja 2013 välisenä aikana aurinkosähköpaneeleita markkinoille saattaneista tuottajista ovat jo lopettaneet toimintansa, joten niitä ei voida asettaa jätehuoltoa koskevaan rahoitusvastuuseen. Lopuksi se toteaa, että Euroopan komissio ei ole havainnut toteutetun EU Pilot -menettelyn yhteydessä huomautettavaa direktiivin 2012/19 13 artiklan täytäntöönpanon osalta ja että tältä osin Tšekin tasavaltaa vastaan ei ole vireillä unionin oikeuden mukaisten velvoitteiden laiminlyöntiä koskevaa menettelyä.

- 6 Ensimmäisen asteen tuomioistuin Obvodní soud pro Prahu 10 (Prahan 10. kaupunginosan alioikeus, Tšekki) hyväksyi kanteen 6.4.2018 antamallaan tuomiolla. Městský soud v Praze (Prahan kaupunkioikeus, Tšekki) vahvisti ensimmäisen asteen tuomioistuimen tuomion 14.11.2018 antamallaan tuomiolla. Tšekin tasavalta teki Městský soud v Prazen tuomiosta kassaatiovalituksen ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 7 Käsiteltävässä asiassa on tarpeen esittää kysymys siitä, onko Tšekin tasavalta saattanut direktiivin 2012/19 13 artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä aurinkosähköpaneelien osalta asianmukaisella tavalla. On välttämätöntä arvioida, estääkö direktiivin 2012/19 13 artikla jäsenvaltiota asettamasta ennen 1.1.2013 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätahuoltoon koskevan rahoitusvastuun aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittajille (käyttäjille) tuottajien sijaan. Myöntävän vastauksen tapauksessa jätelain 37p § olisi ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, jolloin olisi selvitettävä jäsenvaltion vastuu vahingosta, joka on aiheutettu yksityiselle sillä, että unionin oikeutta on rikottu. Tällöin nousisi esiin kysymys siitä, voiko pääasian käsittelyyn liittyvillä tosiseikoilla olla vaikutusta jäsenvaltion vastuuta koskeviin edellytyksiin.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

- 8 Menettelyssä on kiistatonta, että direktiivin 2012/19 13 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuottajat veloitetaan rahoittamaan aurinkosähköpaneelien jätahuolto, mikäli kyse on 14.2.2014 jälkeen markkinoille saatetuista paneeleista. Niin ikään kiistatonta on se, että vanhan (ennen 13.8.2005 markkinoille saatetuista tuotteista aiheutuvan) aurinkosähköpaneeliromun osalta jäsenvaltio voi asettaa tämän vastuun käyttäjille. Edellä mainitut vastuut ovat kuitenkin epäselviä 13.8.2005–14.2.2014 välisenä aikana markkinoille saatettujen paneelien osalta.
- 9 Ensisijaisesti on kysyttävä, kuuluvatko ennen 14.2.2014 markkinoille saatetut aurinkosähköpaneelit direktiivin 2012/19 aineelliseen soveltamisalaan. Mikäli tämä pitää paikkansa, on lisäksi kysyttävä, olisiko vastuun ulottamisessa 13.8.2005 jälkeen markkinoille saatettuihin aurinkosähköpaneelisiin kyse taannehtivuudesta, ja jos olisi, olisiko tällainen taannehtivuus kiellettyä. Mikäli vastaus näihin kaikkiin kysymyksiin on myöntävä, olisi lopulta selvitettävä, miten jäsenvaltio voi saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöään direktiivin, joka velvoittaa sen antamaan kansallista lainsäädäntöä, jolla on kiellettyjä taannehtivia vaikutuksia.
- 10 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on sitä mieltä, että molemmilla asianosaisilla on erilainen näkökulma jätahuollon kustannusten rahoitusvastuun muodostumisajankohtaan ja -perusteeseen. Alemman oikeusasteen tuomioistuinten ja vastapuolen lähtiessä siitä, että vastuun on perustuttava

konkreettisen jätteen muodostumiseen, Tšekin tasavalta vaikuttaa pitävän sen perusteena jo tuotteen saattamista markkinoille. Tältä osin menettelyn molempien osapuolten oikeudellinen käsitys on looginen. Sillä jos vastuu syntyy jätteen muodostuessa, direktiivi 2012/19 edellyttää jäsenvaltioilta lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka eivät ole unionin oikeuden näkökulmasta taannehtivia. Sen vaikutukset ulottuvat nimittäin ainoastaan tulevaisuuteen, vaikka jätehuollon kustannusten rahoitukseen velvoitettu toimija määritetään tosiasiallisesti sen mukaan, milloin jätteen aiheuttava tuote on saatettu markkinoille (13.8.2005). Jos toisaalta vastuu syntyy tuotteen markkinoille saattamisen hetkellä, markkinoille saattaminen saa aikaan päättyneen tilanteen ja direktiivissä määritettyjen tuotteiden jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoitusvastuun määrittäminen todella tapahtuisi taannehtivasti. Se voisi muun muassa vaikuttaa aiemmin muodostuneeseen ja maksettuun jätteeseen, jonka kustannusten rahoitusvastuu siirtyisi takautuvasti toiselle toimijalle.

- 11 Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo, että direktiivin 2012/19 mukaan jätehuollon kustannusten rahoitusvastuu syntyy sillä hetkellä, kun sähkölaite (aurinkosähköpaneeli) muuttuu jätteeksi. Sitä vastoin olettamus, että jätehuoltoa koskeva rahoitusvastuu muodostuu jo saatettaessa tuote markkinoille, ei vaikuta olevan oikea muun muassa siksi, että ei ole täysin selvää, milloin tuote muuttuu jätteeksi. Pohjimmiltaan kyse olisi aikaan sidotusta ehdosta ja osoituksesta, ja tällä tavoin määritetty vastuu olisi jätteen muodostumishetkeen asti ehdollinen ja epäselvä. Tältä osin Tšekin tasavallan väitteet eivät vaikuta osuvilta, sillä tilanteessa, jossa jäte on syntynyt 14.2.2014 jälkeen, ei ole ollut kyse taannehtivasta vaikutuksesta. Taannehtivuuteen voitaisiin ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan vedota vain siinä tapauksessa, että jäte on muodostunut ennen 14.2.2014. Direktiivissä 2012/19 ei kuitenkaan säädetä millään tavalla, että direktiiviä sovellettaisiin tällaiseen jätteeseen, eikä siinä esitetä minkäänlaista unionin lainsäätäjän tavoitetta, jonka mukaan lainsäädännöllä olisi taannehtivia vaikutuksia.
- 12 Direktiivin 2012/19 13 artiklan oikeanlainen tulkinta olisi ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan se, että kansallisen lainsäädännön nojalla tuottajat on velvoitettava korvaamaan 14.2.2014 alkaen 13.8.2005 jälkeen markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvat kustannukset, mutta vain 14.2.2014 lähtien muodostuneen jätteen osalta. Kyse ei ole taannehtivuudesta unionin oikeuden näkökulmasta, ja siitä syystä sen mahdollisia perusteluja ei ole tarpeen käsitellä. Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan tämä tulkinta tulisi asettaa etusijalle siitäkin syystä, että (kuten aiemmin on mainittu) direktiivissä 2012/19 ei ole esitetty minkäänlaista unionin lainsäätäjän tavoitetta taannehtivan lainsäädännön aikaansaamiseksi.
- 13 Tämä tulkinta huomioon ottaen voidaan ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen mukaan päätyä siihen lopputulokseen, että jäsenvaltio ei voi saattaa direktiivin 2012/19 13 artiklaa osaksi kansallista lainsäädäntöä siten, että sillä velvoitetaan käyttäjät vastaamaan ennen 1.1.2013 markkinoille saatettujen

aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoituksesta. Tästä syystä Tšekin tasavallan tapaa saattaa direktiivi 2012/19 osaksi kansallista lainsäädäntöä ei voida pitää oikeana.

- 14 Esiin nousee kuitenkin kysymys siitä, voitaisiinko tulla myös toisenlaiseen lopputulokseen eli siihen, että jäsenvaltio voi saattaa direktiivin 2012/19 13 artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä asianmukaisesti siten, että käyttäjät velvoitetaan vastaamaan ennen 1.1.2013 markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoituksesta, mikäli jäljempänä esitetyt seikat otetaan huomioon.
- 15 Ensinnäkin ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin mainitsee komission aiemman, vuoden 2002 direktiivin antamisen yhteydessä esittämät pohdinnat, jotka saivat sen luopumaan ajatuksesta vanhan jätteen rahoituksen vaatimisesta tuottajilta. Komissio tuli nimittäin siihen tulokseen, että tällaisen vastuun asettaminen ennen aiemman, vuoden 2002 direktiivin täytäntöönpanolle asetettua määräaikaa markkinoille saatettujen tuotteiden osalta merkitsisi taannehtivaa velvoitetta, joka voisi muodostaa tuottajalle huomattavan taloudellisen riskin. Näitä päätelmiä voidaan vastaavasti soveltaa aurinkosähköpaneelisiin, jotka tuotiin unionin lainsäädännön piiriin direktiivillä 2012/19.
- 16 Toiseksi tähän liittyy myös aurinkosähköpaneelien tuottajien perusteltua luottamusta koskevan suojelun mahdollinen merkitys. Valmistajat eivät ole välttämättä osanneet olettaa, että tulevaisuudessa heille asetetaan takautuva vastuu kustannusten rahoituksesta eli näin ollen myös jo aiemmin markkinoille saatettujen aurinkosähköpaneelien osalta, eivätkä tuottajat ole voineet ottaa tällaisia kustannuksia huomioon tuotteiden hinnassa. Tästä voi aiheutua vakava taloudellinen riski.
- 17 Kolmanneksi se, että Tšekin tasavalta oli ensin itse hyväksynyt aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoitusta koskevan lakimuutoksen, joka olisi pitänyt jälkepäin muuttaa huomioden unionin uusi lainsäädäntö, jota sovelletaan paneelisiin, joita koskevat vastuut asetettiin aiemmin kansallisen lainsäädännön nojalla, voisi johtaa epätasa-arvoiseen kohteluun käyttäjien, jotka ovat täyttäneet kansallisessa lainsäädännössä säädetyt vastuut ennen direktiivin 2012 saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, ja käyttäjien, jotka eivät ole toimineet tällä tavoin, välillä. Jätelain 37p §:ssä nimittäin säädetään sopimuksentekovelvollisuudesta ja siitä, että sen perusteella kustannukset on rahoitettava etukäteen siten, että rahoitus jaetaan useisiin maksuosiin. Jos aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittaja ei ole täyttänyt kansallisen lainsäädännön vastaisesti velvoitteitaan, voi toiminnanharjoittaja olla edullisemmassa asemassa direktiivin 2012/19 antamisen myötä seuranneen lainsäädäntömuutoksen jälkeen suhteessa niihin toiminnanharjoittajiin, jotka ovat täyttäneet velvoitteensa. Rahoitusvastuun muutos vaikuttaisi takautuvasti myös velvoitteensa täyttäneisiin toiminnanharjoittajiin.

- 18 Tältä osin voi olla merkitystä Tšekin tasavallan väitteellä siitä, että mikäli kansallisen lainsäädännön hyväksymisen ajankohtana oli valittu, että vastuuta ei täytetä useassa maksuosassa vaan koko summa maksetaan kerralla, jälkikäteen tapahtuva vastuun siirtyminen toiselle toimijalle unionin uuden lainsäädännön mukaisesti olisi voinut muuttaa jo syntyneen ja kokonaan täytetyn velvollisuuden oikeudellista asemaa takautuvasti (toisin kuin vastuun täyttäminen maksuosien muodossa).
- 19 Neljänneksi Tšekin tasavalta ei ole ainoa jäsenvaltio, joka on saattanut direktiivin 2012/19 13 artiklan osaksi kansallista lainsäädäntöä aurinkosähköpaneelien osalta siten, että jätehuollon rahoituksesta vastaava toimija on määritetty muun aurinkosähköpaneelien markkinoille saattamista koskevan ajankohdan perusteella kuin direktiivissä 2012/19 määritetyn päivämäärän 13.8.2005 perusteella. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä Saksan sähkö- ja elektroniikkalaitelain (Elektro- und Elektronikgerätegesetz) 7 §:ään ja Itävallan sähkö- ja elektroniikkalaiteromusasetuksen (Elektroaltgeräteverordnung) 10 §:ään.
- 20 Viidenneksi ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin tuo esille käytännön ongelman, johon Tšekin tasavaltakin on vedonnut, eli sen, että aurinkosähköpaneelit aiemmin markkinoille saattanutta tuottajaa ei välttämättä ole enää olemassa, joten tällaisten toimijoiden paneelien osalta jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoitusvastuuta ei voida asettaa. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä Kreikan lainsäädäntöön (ministeriön päätöksen nro 23615/651/E.103 16-B-3 artikla), jonka mukaan vastuu siirtyy tällaisessa tapauksessa käyttäjälle.
- 21 Lopuksi kuudentena syynä on komission tähänastinen lähestymistapa direktiivin 2012/19 täytäntöönpanovalvonnassa. Tältä osin komissio ei ole tähän mennessä aloittanut Tšekin tasavaltaa vastaan menettelyä unionin oikeuden mukaisten jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä. Tšekin tasavallan väittämän mukaan on saatu selville, että kyseinen Tšekin lainsäädäntö on unionin oikeuden mukainen. Tämä on merkittävää erityisesti tilanteessa, jossa direktiivin 2012/19 saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä aurinkosähköpaneelien osalta tapahtuu eri jäsenvaltioissa eri tavalla, kuten edellä on esitetty.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 22 Jos ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen vastaus on myöntävä, nousee esiin kysymys Tšekin tasavallan vastuusta unionin oikeuden rikkomisesta (eli direktiivin 2012/19 13 artiklan epäasianmukaisesta täytäntöönpanosta) vastapuolelle aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittajana aiheutuneesta vahingosta.
- 23 Euroopan unionin oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltion vastuu tällaisesta yksityiselle aiheutuneesta vahingosta edellyttää tiettyjen vastuun edellytysten täyttymistä, ja niitä ovat 1) unionin oikeuden rikkominen (esim. direktiivin

- saattaminen epäasianmukaisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä), 2) yksityiselle aiheutunut vahinko, 3) välitön syy-yhteys unionin oikeuden rikkomisen ja vahingon välillä ja 4) riittävän vakava unionin oikeuden rikkominen (esim. tuomiot Francovich (C-6/90 ja C-9/90, EU:C:1991:428) ja Brasserie du pêcheur (C-46/93 ja C-48/93, EU:C:1996:79)).
- 24 Ennakkoratkaisupyyntö esittänyt tuomioistuin on epävarma siitä, voiko joillakin edellä mainituilla pääasian tosiseikoilla olla vaikutusta näiden edellytysten arviointiin.
- 25 Merkityksellinen voi olla erityisesti se tosiseikka, että kyseisessä tapauksessa jäsenvaltio (Tšekki) on määrittänyt aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoituksen omatoimisesti kansallisella tasolla ennen kuin annettiin direktiivi 2012/19, jolla aurinkosähköpaneelit sisällytettiin unionin lainsäädännön piiriin ja jolla asetettiin jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoitusvastuu tuottajille myös sellaisten aurinkosähköpaneelien osalta, jotka on saatettu markkinoille ennen direktiivin täytäntöönpanomääräajan päättymistä (ja asianmukaisen lainsäädännön hyväksymistä unionin tasolla).
- 26 Aurinkosähkövoimaloiden toiminnanharjoittajilla oli vastuu tehdä sopimus aurinkosähköpaneelien jätehuollon rahoituksen järjestämisestä maksuosissa voimassa olevan kansallisen lainsäädännön nojalla 30.6.2013 asti eli ajankohtana, jolloin kyseinen lainsäädäntö ei ollut ristiriidassa unionin oikeuden kanssa. Direktiivin 2012/19 antamisen jälkeen aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittajan ja yhteisrahoitusjärjestelmästä vastaavan toimijan välinen sopimus oli edelleen voimassa määritellyn velvoitteen osalta, ja aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittaja oli siten edelleen vastuussa velvoitteen täyttämisestä. Esiin nousee ennen kaikkea kysymys siitä, voidaanko tällaisessa tapauksessa täytäntöönpanomääräajan päättymisen jälkeen vedota unionin oikeuden rikkomiseen maksuosien suorittamisen osalta, kun velvoite oli asetettu ja osittain suoritettu ennen unionin lainsäädännön hyväksymistä.
- 27 Lisäksi kyseisessä tapauksessa edellä mainitun perusteella kansallisen lainsäädännön edellyttämä sopimus ja siihen perustuvan yhteisrahoitusjärjestelmän maksun suorittaminen ei välttämättä ollut syy-yhteydessä direktiivin 2012/19 täytäntöönpanon kanssa. Tästä syystä nousee esiin myös kysymys siitä, voidaanko väitetyn vahingon, joka on aiheutunut direktiivin 2012/19 epäasianmukaisesta täytäntöönpanosta, jonka seurauksena aurinkosähkövoimalan toiminnanharjoittaja oli edelleen vastuussa aurinkosähköpaneelien jätehuollosta aiheutuvista kustannuksista, vaikka unionin lainsäädännön mukaan jätehuollosta aiheutuvien kustannusten rahoitus olisi kuulunut tuottajan vastuulle, katsoa unionin oikeuden mukaisesti olleen suorassa syy-yhteydessä direktiivin 2012/19 epäasianmukaiseen täytäntöönpanoon.
- 28 Epäselvää on edelleen tämän tosiseikan vaikutus unionin oikeuden ”riittävän vakavaa” rikkomista koskevaan edellytykseen. Unionin lainsäädännön antamisen seurauksena vastuu siirtyy takautuvasti myös aurinkosähköpaneelien osalta;

kansallisen lainsäädännön nojalla oli tietyille toimijalle jo asetettu niitä koskeva rahoitusvastuu, joka saattoi olla jo kokonaan suoritettu. Näin on erityisesti tilanteessa, jossa direktiivin 2012/19 13 artikla on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä eri tavalla eri jäsenvaltioissa ja jossa Tšekin tasavallan väittämän mukaan komissio ei ole havainnut epäasianmukaista direktiivin täytäntöönpanoa.

- 29 Nejvyšší soudin (ylin tuomioistuin, Tšekki) näkemyksen mukaan esitetyt kysymykset ei voida pitää acte clair- tai acte éclairé -tapauksina. Nejvyšší soud tuomioistuimena, jonka ratkaisusta ei voida SEUT 267 artiklan mukaisesti valittaa, pitää näiden ennakkoratkaisukysymysten esittämistä unionin tuomioistuimelle välttämättömänä. Kun otetaan huomioon direktiivin 2012/19 13 artiklan eri jäsenvaltioissa toisistaan poikkeavasti toteutettu täytäntöönpano aurinkosähköpaneelien osalta, voi kysymyksiin esitetyillä vastauksilla olla merkitystä pääasian ratkaisemisen lisäksi myös koko Euroopan unionin tasolla. Tällä tavoin voidaan tulevaisuudessa varmistaa unionin oikeuden yhtenäisen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä kaikissa unionin jäsenvaltioissa.

TYÖASIAKIRJA